

مدارس امروز به جای تربیت انسان‌های جامع‌نگر، افراد تک‌بعدی پرورش داده‌اند

رئیس‌جمهور با بیان اینکه مدرسی که امروز ساخته‌ایم، به‌جای تربیت انسان‌های جامع‌نگر، افرادی تک‌بعدی و مغرور پرورش داده‌اند، کسانی که مملکت و سرزمین خود را باور ندارند و خیال می‌کنند تنها باید در خارج از کشور به جایگاهی برسند، گفت: چنین تربیتی اشتباه است. باید انسان‌هایی تربیت شوند که بدانند از این آب و خاک برخاسته‌اند و مسئولیت دارند کشور و سرزمین خود را آباد کنند.

به گزارش روابط عمومی استانداری اردبیل، دکتر مسعود پزشکیان در نخستین گام از برنامه های سفر استانی به اردبیل، در نشست توسعه عدالت آموزشی، با اشاره به کلیپ پخش شده از مشارکت مردمی در ساخت مدارس، اظهار داشت: آنچه در این کلیپ دیدیم، نشان می‌دهد این کار هر جا که اراده شود، شدنی است. اگر در جایی انجام نشده، احتمالاً تیم لازم تشکیل نشده یا شرایط اجرا فراهم نبوده است.

رئیس‌جمهور افزود: وقتی مردم از مسئله آگاه شوند، همان کاری را انجام می‌دهند که در این کلیپ شاهد بودیم. تفاوتی ندارد، در 200 نقطه دیگر هم همین مردم حضور دارند و می‌توان همان کار را با آنان پیش برد. این نکته باید مدنظر قرار گیرد. در ادبیات ترکی ضرب المثلی هست که می‌گوید «کافی ست بخواهی، هیچ چیز جلودارت نخواهد بود.»

رئیس‌جمهور با اشاره به ظرفیت های عظیم نهفته در نسل جوان تصریح کرد: واقعیت این است که بچه های ما گنجینه هایی از طلا هستند؛ بلکه بارزش تر از طلا. هر معدنی که بخواهیم مثال بزنیم، در وجود این انسان ها نهفته است. فقط کسی باید بیاید، این معدن را استخراج کند، بکاود و آن را به ظهور برساند.

دکتر پزشکیان با بیان اینکه این ما هستیم که باید زمینه شکوفایی این استعدادها را فراهم کنیم، گفت: اگر بتوانیم به درستی با این نسل کار کنیم، در عالی ترین سطح ممکن جامعه ای پیشرفته خواهیم ساخت و اگر نتوانیم، در بدترین حالت ممکن همان ظرفیت ها به هدر خواهد رفت؛ هر دو حالت در دستان ماست.

رئیس‌جمهور با انتقاد از برخی نگاه های سطحی به پیشرفت اظهار داشت: بسیاری گمان می‌کنند با افتتاح یک جاده یا ساختمان، اتفاق بزرگی رخ داده است، در حالی که خبر واقعی در وجود همین بچه ها و جوانان نهفته است؛ همین کودکان آینده کشور را خواهند ساخت، نه ساختمان ها.

دکتر پزشکیان افزود: امروز در دنیا کشورهایی هستند که بدون داشتن منابعی چون نفت، تنها با خلاقیت و ظرفیت انسانی، بیشتر از نفت کشور ما درآمدزایی می‌کنند. انسان توانمند، اگر به درستی از نظر علمی پرورش یابد و فرصت بروز پیدا کند، می‌تواند اقتصاد یک ملت را متحول کند.

رئیس‌جمهور با استناد به آموزه های قرآنی اظهار داشت: به گفته قرآن، رستگار کسی است که نفس خویش را تزکیه کند. اما آنچه کمتر شنیده می‌شود، ادامه این مفهوم در همین آیه است، یعنی رستگار کسی است که توانمندی درون را بیرون بکشد؛ خواب و غفلت ما را از این حقیقت بازمی‌دارد.

رئیس‌جمهور افزود: اگر نتوانستیم توانمندی خود یا دیگران به ظهور برسانیم، به دلیل آن است که آموزش هایمان کارآمد نبوده اند. اگر بتوانیم در مدرسه، محیطی ایجاد کنیم که این توانمندی ها در بچه ها تبلور یابد، تحول واقعی اتفاق می‌افتد.

دکتر پزشکیان تأکید کرد: دیدن یک مهارت است، شنیدن مهارتی دیگر و اینکه چگونه بشنوی و درک کنی، خود مهارتی عمیق تر است. عمل کردن و کار کردن نیز مهارت است. یادگیری موثر و عمیق زمانی شکل می‌گیرد که آموزش با دیدن، شنیدن، گفتن، عمل کردن و حتی چانه زدن همراه باشد. این نوع یادگیری، هرگز از بین نمی‌رود و خود به خود فرد را توانمندتر می‌سازد؛ یعنی دائماً نو می‌شود و توانمندی را تقویت می‌کند.

رئیس‌جمهور با تأکید بر اهمیت گفت و گو و هم افزایی در کار جمعی اظهار داشت: وقتی شما حرفی می‌زنید، ممکن است من چیز دیگری بگویم، اما همین گفت و گو می‌تواند ایده ای تازه در ذهن ما ایجاد کند. ما باید بتوانیم به صورت تیمی عمل کنیم. اگر امروز تیمی تشکیل داده ایم که در آن یا باید صرفاً من حرف بزنم و بقیه بپذیرند، یا برعکس شما صحبت کنید و من بپذیرم؛ این یعنی ما هنوز یاد نگرفته ایم از ظرفیت های هم استفاده و هم افزایی ایجاد کنیم.

دکتر پزشکیان ادامه داد: اگر من تصور کنم هر چه گفتم باید بی‌کم و کاست پذیرفته شود، تعامل شکل نمی‌گیرد. چه بسا یکی از شما نکته ای مطرح کند که ذهن من را دو پله ارتقا دهد. این کاملاً امکان پذیر است و اساساً تعامل یعنی همین.

رئیس‌جمهور با نگاهی انتقادی به فرهنگ گفت و گو در جامعه اظهار کرد: من امروز رئیس‌جمهور هستم، اما همان آدمی هستم که دیروز یا سال گذشته بودم. معنی آن این نیست که اگر اکنون سخنی بگویم، باید کل کشور آن را بپذیرد؟ دیروز که مسئولیتی نداشتم، حتی فرماندار هم حرفم را نمی‌پذیرفت. آیا صرف تغییر عنوان، پذیرش را الزامی ایجاد می‌کند؟ قطعاً این طور نیست.

دکتر پزشکیان تصریح کرد: مشکل آنجاست که ما یاد نگرفته ایم از ایده های یکدیگر استفاده کنیم و آن ها را به ارتقا و هم افزایی برسانیم. به جای اینکه جمع ما موجب تغییر شود، متأسفانه گاه باعث تفرقه می‌شود. اگر کسی سخن متفاوتی گفت، بلافاصله یا باید حرفش را بپذیرند یا حذف شود! این فرهنگ نیاز به اصلاح جدی دارد.

رئیس جمهور با تأکید بر نقش کلیدی نهادهای آموزشی در شکل گیری فرهنگ آینده کشور اظهار داشت: مدرسه، دبیرستان و دانشگاه، محل هایی هستند که آینده فرهنگ، تعهد و باور جامعه را می سازند. خداوند فرموده است، رشد علمی باید با رشد ایمانی و معنوی همراه باشد.

دکتر پزشکیان ادامه داد: در مدرسه، تنها گفتن تئوری کافی نیست. دانش آموز نباید فقط شنونده باشد. امروز وقتی درباره رشد یک درخت صحبت می کنیم، می توان این فرایند را به صورت عینی نشان داد. وقتی گفته می شود ترکیب دو ماده، واکنشی خاص ایجاد می کند، باید این فرآیند دیده شود، تجربه شود و توسط خود دانش آموز انجام شود تا یادگیری واقعی شکل گیرد.

رئیس جمهور خاطرنشان کرد: همین کارها قابل آموزش هستند و آموزش عملی ماندگارتر است. زمانی که برای سخنرانی در مجلس آماده می شدم، برای هفت دقیقه حرف زدن باید ساعت ها فکر می کردم که چه بگویم تا کسی تعبیر نادرستی نکند. همه منتظر بودند تا از یک جمله، برداشت متفاوت کنند، اما وقتی وارد اتاق عمل می شوم، نیازی به فکر کردن ندارم. بیمار را می شناسم، قفسه سینه را باز می کنم، جراحی را انجام می دهم و با آرامش بیرون می آیم. در آن فضا کسی منتظر نیست تا از کار تو برداشت سیاسی یا ناصواب داشته باشد.

رئیس جمهور با انتقاد از فضای تعامل فکری در کشور گفت: چرا باید برای چند دقیقه حرف زدن، این قدر محتاط باشیم؟ چون به جای کمک و نقد دوستانه، منتظریم تا یکدیگر را به چالش بکشیم؛ این فرهنگ باید اصلاح شود.

دکتر پزشکیان با اشاره به ضرورت عمل گرایی در حل مشکلات کشور اظهار داشت: گاهی برخی در تربیون ها و رسانه ها می گویند فلانی بلد نیست، اعلام کرده ام و باز هم اعلام می کنم، هر کسی در این مملکت می تواند مشکل آب، کشاورزی یا ناترازی ها را حل کند، این گوی و این میدان.

رئیس جمهور ادامه داد: یکی از دوستان در ایام انتخابات گفت من طرح ارائه داده ام. پاسخ دادم طرحت را با تیم همراهش بیاور، من همان افراد را به کار می گیرم تا این مشکلات حل شود. مشکل امروز کشور نبود تئوری نیست. برای همه مسایل، روش ها و راه حل های گوناگون وجود دارد، نه یک روش، بلکه ده ها روش می توان ارائه کرد.

دکتر پزشکیان خاطرنشان کرد: فاصله اصلی میان دانستن و توانستن در مهارت اجراست. بین علم، فهم و توانمندی برای عمل، سال ها فاصله وجود دارد. فهمیدن یک گام است، توانستن گامی دیگر و خواستن برای عمل گام بعدی. اگر این مسیر طی نشود، هیچ تئوری به نتیجه نمی رسد؛ این گوی و این میدان؛ هرکس اراده و توان دارد، وارد شود و مشکلات را حل کند.

دکتر پزشکیان با انتقاد از روند توسعه نامتوازن کشور اظهار داشت: توسعه ای که تاکنون دنبال کرده ایم، نامتناسب بوده و این حقیقتی روشن است. آب و آسمان پیش روی ما، واقعیت را نشان می دهد. نیاز به علم پیچیده ای نیست، همین که تقاضای ما برای آب با ظرفیت موجود متناسب نباشد، فردای ما نابودی خواهد بود.

رئیس جمهور ادامه داد: مسئله اصلی به نوع نگاه ما، نوع گفت وگویی ما، کار تیمی ما و برداشت ها و تعاملات ما برمی گردد. مدرسی که امروز ساخته ایم، به جای تربیت انسان های جامع نگر، افرادی تک بعدی و مغرور پرورش داده اند. کسانی که مملکت و سرزمین خود را باور ندارند و خیال می کنند تنها باید در خارج از کشور به جایگاهی برسند.

دکتر پزشکیان خاطرنشان کرد: چنین تربیتی اشتباه است. باید انسان هایی تربیت شوند که بدانند از این آب و خاک برخاسته اند و مسئولیت دارند کشور و سرزمین خود را آباد کنند. قرار نیست کسی از خارج بیاید و مشکلات ما را حل کند. این ما هستیم که باید گره های جامعه و مشکلات کشور و محله خود را باز کنیم.

رئیس جمهور با اشاره به خروج نخبگان گفت: در مدرسی که ساخته ایم، دانش آموزانی تربیت شده اند که حتی جواز آن چنانی دریافت کرده اند، اما 90 درصد آن ها اکنون در ایران نیستند. این چه هنری است؟ این افراد زمانی که با مشکل روبه رو می شوند، به جای ماندن و حل آن، قهر می کنند و می روند.

دکتر پزشکیان با اشاره به ضرورت آموزش مهارت های اساسی در مدارس اظهار داشت: امروز در آموزش گفته می شود که باید حداقل پنج مهارت کلیدی به دانش آموزان منتقل شود. نخست مهارت حل مسئله است، دوم کار تیمی، سوم مهارت ساختار یا سیستم سازی؛ یعنی اینکه بداند هر موضوعی ساختار دارد و صرفاً یک فرآیند نیست. چهارم توان و مهارت ارتباطی و مدیریتی و پنجم مهارت مشارکت و ایجاد روابط بین بخشی.

رئیس جمهور ادامه داد: باید آموزش ها به صورت سیستمی ارائه شوند. هر فرد دریایی از اطلاعات در ذهن دارد، اما اگر این اطلاعات فايل بندی و طبقه بندی نشود، هنگام نیاز نمی تواند به درستی از آن ها استفاده کند. وقتی آموزش ها به صورت سیستمیک داده شود، فرد به محض شنیدن مطلبی می داند آن را در کدام طبقه ذهنی قرار دهد.

دکتر پزشکیان خاطرنشان کرد: همه این مهارت ها در مدرسه شکل می گیرند، اما لازم نیست صرفاً با تئوری و کلاس های خشک باشد؛ بازی هم می تواند ابزار یادگیری باشد. وقتی بچه ها در قالب تیم بازی می کنند، در عمل می آموزند. مهارت ها در جریان عمل و تجربه شکل می گیرند، نه صرفاً در شنیدن و خواندن.

رئیس جمهور با قدردانی از اقدامات مردمی در حوزه آموزش اظهار داشت: آقای مدیرکل نوسازی، آقای مدیرکل آموزش و پرورش، کارهایی که با مشارکت مردم انجام شده، ارزشمند است، اما کارهایی که صرفاً به پول دولت وصل است، چندان ماندگار نیست. همان طور که گفته اند «بر خویش گشا دیده و از غیر فروبند/ دیدن دگر آموز و ندیدن دگر آموز».

مردم در هر جا می توانند ظرفیت خود را نشان دهند، کافی است کسی آن ها را بیدار کند.

دکتر پزشک‌یان ادامه داد: ما می خواهیم برای فرزندان مردم کار کنیم. این بچه ها، فرزندان خود ما هستند. باید توانمند شوند، خلاق شوند و در برابر مشکلات جامعه خود احساس مسئولیت کنند. همه افتخار می کنند که فرزندان شان رشد کند و به جایگاه بالاتری برسد. اگر مردم را به صحنه بیاوریم، می توانند در کوتاه ترین زمان همه این مدارس را بسازند.

رئیس جمهور خاطرنشان کرد: در همین مسیر، مردم خودشان آمدند و مدرسه ساختند. هرکس به اندازه توانش کاری انجام داد؛ یکی پول نداشت اما کارگری کرد، دیگری نقاشی یا نگهبانی انجام داد، یکی هم که امکان مالی نداشت، آشپزی کرد. هر کسی می تواند سهمی داشته باشد.

دکتر پزشک‌یان تأکید کرد: اگر این توانمندی ها به حرکت درآیند، هیچ مشکلی نخواهد ماند که نتوانیم حل کنیم. باید روش مند روی این ظرفیت ها کار کنیم و آن ها را بالفعل سازیم.

رئیس جمهور با اشاره به لزوم تحول در نگرش آموزشی اظهار داشت: ابزار این تغییر در اختیار ماست، اما باید تعریف و به کار گرفته شود. معلمان ما باید نگاه خود را تغییر دهند؛ روش ها و محتوای آموزشی نیز باید دگرگون شود، چراکه دنیا در حال تغییر است و همه این را می دانند.

دکتر پزشک‌یان ادامه داد: همان طور که خواهرمان در جمع گفت، از گهواره تا گور دانش بجوی که در زبان علمی امروز از آن به «یادگیری مادام العمر» یاد می شود. هیچ انسانی از یادگیری بی نیاز نیست. من امروز همواره تلاش می کنم چیزهای تازه بیاموزم تا بتوانم کاری بهتر از گذشته انجام دهم.

رئیس جمهور خاطرنشان کرد: هر انسانی پتانسیل تغییر و بهتر شدن را دارد. خداوند در قرآن فرموده است: «فَلَنْ مَّعَ الْعُسْرُ يُسْرًا إِنَّ مَّعَ الْعُسْرُ يُسْرًا»؛ پس با هر سختی آسانی است. این پیام یعنی انسان می تواند در مسیر تعالی گام بردارد.

دکتر پزشک‌یان افزود: مطلق خلاقیت، مطلق زیبایی، مطلق هنر، مطلق گذشت و مطلق رحمت همگی نشانه هایی از صفات الهی اند. انسان هر زمان که به سوی نیکی حرکت کند، در حقیقت به سوی خدا می رود. حرکت به سمت خلاقیت، توانمندی، انسانیت و برتری، همان حرکت در مسیر صفات الهی است. در دعای جوشن کبیر، همه این صفات یاد شده اند؛ صفاتی که دل هر انسانی می خواهد آن ها را در وجود خود داشته باشد.

دکتر پزشک‌یان در جمع بندی سخنان خود اظهار داشت: باید نگاه مان را اصلاح کنیم و با قدرت، آموزش و پرورش را در مسیر درست قرار دهیم. مردم را باید وارد میدان کرد تا برای فرزندان خود همکاری کنند. در حوزه آموزش و پرورش، معلمان و روش های تدریس نقش کلیدی دارند. بخشی از اطلاعاتی که اینجا ارائه شد تا حدی پیشرفت داشته، اما باید تغییرات عمیق تر صورت گیرد.

رئیس جمهور خاطرنشان کرد: دانشگاهیان و متخصصان آموزشی باید به میدان بیایند. استفاده از کارشناسانی که تجربه جهانی دارند، هیچ ضرری ندارد. باید از روش های موفق دنیا بهره گرفت و آن ها را با شرایط خود تطبیق داد. هرچند قدردانی و تشکر می کنم، اما باید اذعان کرد که هنوز عقب هستیم. نباید هیچ منطقه ای بدون مدرسه بماند. با کمک مردم این هدف قابل تحقق است، همان طور که تاکنون نیز در بسیاری مناطق اجرا شده است.

دکتر پزشک‌یان تأکید کرد: نباید کار مدرسه سازی به آینده موکول شود. تازه زمانی که مدرسه ساخته شد، ابتدای راه است. کیفیت آموزش، ابزارها، تکنولوژی و نحوه تعامل باید ارتقا یابند. اکنون کار اصلی ما بیشتر از ساختمان سازی، ارتقای کیفیت و تغییر رفتارهاست. طبیعی است که این مسیر زمان بر خواهد بود.

رئیس جمهور در پایان ابراز امیدواری کرد: با همدلی و همکاری، فرزندان این سرزمین باید طوری تربیت شوند که آینده کشور را متحول کنند و ایران را به جایگاهی درخور برسانند، ان شاءالله.

پایان پیام